

Håp

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

Desember er en god måned for tilbakeblikk og oppsummering, og i 2009 er det nok å ta av. Vi har gjennomlevd vår tids mest turbulente år i verdensøkonomien. Ikke siden «de harde 30-åra» har verden vært rammet av en lignende økonomisk krise. Psykologiske mekanismer som grådighet, kynisme og narsissisme hadde nådd sitt klimaks, på alles bekostning. Tilliten mellom aktørene i verdensøkonomien var med ett forsvunnet. Psykologien i markedet fikset resten. Hjørnesteinsbedrifter har falt som korthus. Mennesker som bare for ett år siden levde trygt, hadde sikker jobb og klarte seg greit materielt, har mange steder i verden sett livet rase sammen. Tryggheten, stabiliteten og troen på at egen innsats kunne sikre tilværelsen, ble hardt rammet hos svært mange.

Nok en gang har vi sluppet billig unna her i nord. Der andre har stått midt i stormen, har vi knapt merket dønningene som nådde kysten. I årets valgkamp trodde alle analytikere tidlig i året at finanskrisen kom til å være den altoverskyggende saken. I stedet ble valgkampen til tider en parodi på Chat Noir-klassikeren «Tuppen og Lillemor», da krangelen mellom Erna Solberg og Siv Jensen nådde sitt klimaks. I lykkelandet er det sirkus som engasjerer. At helseutgiftene snart knekker hele velferdsstaten, eller at Norge setter verdensrekord i antall mennesker på trygd eller uføreytelser, blir det ikke bra TV av. Miljødeleggelse og det at mennesker bare en charterreise unna ikke er innvilget fundamentale menneskerettigheter, gir ingen snarvei til den store «feelgood-følelsen». Vi krysser fingrene og satser på at det går bra.

Men trass i globale kriser og nasjonal navlebeskuing vil 2009 også huskes som håpets år. Ikke minst takket være Barack Obama, som sørget for et verdensomspennende lettelsens sukk da han feide inn i Det hvite hus i januar. Oppryddingen etter forgjengeren startet allerede første kvelden. Siden har verden senket skuldrene flere hakk og begynt å puste med magen. Fredsprisen fikk han også. Mest av alt for at han hadde redusert den globale angsten som truet med å eskalere til panikk og inn i et ukontrollerbart væpnet ragnarok når som helst. Før var det krigsretorikken som lød. Nå var det dialog, fellesskap, gjensidighet, trygghet og respekt som var terminologien. Dette er samfunnspsykologi på globalt nivå, og av høy klasse.

Håp er sterke saker. Det vet vi som jobber med mennesker. Selv om vi selvsagt kan fortape oss i de store linjene og de globale begivenhetene, så er det viktig å minne seg om at det er i individet gnisten ligger. Det er kimen som spirer hos alenemoren som har mistet jobben, men som mot alle odds håper på bedre tider. Det er den lille flammen som brenner hos en ung homofil muslim om at han en dag skal få leve et fullverdig liv, eller som gir torturofferet et halmstrå å klamre seg til.

Å gi næring til håpet og bidra til at det får vokse, gir livskvalitet langt ut over det man kan oppnå med opsjoner, aksjer og bonuser. Dette har 2009 vist oss med all tydelighet. Håpet hos den enkelte er første skritt mot endring. Håpet hos de mange kan gi en kraft som selv de sterkeste murer ikke kan tåle trykket av.

Jeg vil ønske dere alle en riktig god jul, og et godt – håpefullt – nytt år.

Presidentblogg